

Research Article

The study relationship of fear of intimacy and paranoid thoughts with marital problems: the mediating role of attachment styles

Authors

Fereshteh Pourmohseni-Kolouri^{1*}, Reza Afsar²

1. Associate Professor in Psychology, University of Payme Noor, Tehran, Iran.
fpmohseni@pnu.ac.ir
(Corresponding Author)

2. M.A in Psychology, Department of Education of ParsAbad city, Ardabil, Iran.
Reza.af75@gmail.com

Abstract

Receive Date:
00/00/0000

Accept Date:
00/00/0000

Introduction: For many adults, relationships with spouses are one of the most important relationships in life. A satisfying romantic relationship predicts psychological well-being, physical health and life satisfaction. Paranoid thoughts and fear of intimacy are important variables in predicting the stability of marital relationships.

Method: The aim of this study was to investigate the mediating role of attachment styles in the relationship between fear of intimacy and paranoid thoughts with marital problems of couples. The research was descriptive and correlational and the study population was all couples in Ardebil city. A sample of 250 people was selected by convenience sampling method and participants in the study (108 females and 142 males) were asked to Complete the Fear of Intimacy Scale (FIS), the Adult Lifestyle Questionnaire (ECR-R), the Marital Status Questionnaire (GRIMS) and the Reviewed Paranoid Thought Scale (R-GPTS). Data analyzed with Pearson correlation and path analysis. Data were analyzed using SPSS 26 and AMOS 24 software.

Result: The results showed that fear of intimacy and paranoid thoughts have a significant positive relationship with avoidant and anxious attachment styles and also avoidant and anxious attachment styles have a significant positive relationship with marital problems of couples.

Discussion and conclusion: The results of path analysis confirm the mediating role of attachment styles in relation to fear of intimacy and paranoid thoughts with marital problems of couples.

Keywords

Fear of intimacy, Paranoid thoughts, Attachment styles, Marital problems

Corresponding Author's E-mail

fpmohseni@pnu.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

In many adults, romantic and satisfying relationship with spouse predicts psychological well-being and physical health. One of the most important obstacles in the formation and continuation of a sincere relationship is the fear of intimacy, which is one of the underlying factors of separation and divorce of couples.

Fear of intimacy is a person's limited capacity to share personal thoughts and feelings with important and close people in life, such as a spouse, as well as fear of dependence on others. It makes him uncomfortable, he will have less self-disclosure, and he is more likely to lose the approval of others such as his wife. Paranoia has a close relationship with insecure attachment styles. Paranoia is an unfounded or exaggerated belief characterized by the content of harassment, conspiracies and interpersonal threats. Since paranoia includes mistrust and a negative view of others, it is related to insecure attachment. The present research can highlight the role of attachment style on the formation of paranoid thoughts and its effect on intimate interpersonal relationships. On the other hand, high levels of paranoid thoughts are related to poor response to treatment, increased hospitalization rates, social isolation, and poor quality of life. Therefore, paying attention to these thoughts and identifying them can improve the quality of life and improve intimate interactions. become people According to what has been said, the current research seeks to test this hypothesis that what is the role of attachment styles in the relationship between fear of intimacy and paranoid thoughts with marital problems?

Method

The present study was a descriptive-correlation study using the path analysis method. The statistical population included all couples in Ardabil city in 1400, who had lived together for at least three years. Among these couples, 250 people were selected in an Available method and they were asked to answer the research questionnaires. Pearson's correlation coefficient and path analysis were used for data analysis.

Measurements

Fear of Intimacy Questionnaire: Fear of Intimacy Questionnaire by Descatner and Thelan consists of 35 items, which consists of 2 parts. In the first part, which has 30 questions, the subjects are asked to imagine that they are in a close emotional relationship, complete the questionnaire, and in the second part, they must answer according to their past relationships. In Iran, Basharat obtained its reliability using Cronbach's alpha method, 0.91.

The experiences in close relationships revised Questionnaire: This questionnaire was designed by Fraley and his colleagues. In the study of Neelforoshan, the internal consistency for anxious and avoidant attachment was obtained as 0.88 and 0.89, respectively.

Glomberk-Rost Marital Status Questionnaire: This questionnaire is used to evaluate the loyalty, partnership, trust, commitment, intimacy and empathy of couples. Cronbach's alpha coefficient was reported as 0.92 for a sample of women and 0.94 for men.

Green et al.'s Paranoid Thoughts Scale (GPTS): This scale was created by Green and his colleagues to measure the traits and traits of paranoid thinking. In the study of Kol-Emad, Kraskian and Bahrami, significant validity and reliability have been reported.

Results

In this study, 143 men (57.20%) and 107 women (42.80%) were studied. participants were in the age range of 18 to 50 years with an average (standard deviation) of 34.30 (8.97) years. The average (standard deviation) of the marriage period of the studied sample was 9.26 (8.27) years and they had one child on average.

To investigate the research hypothesis that avoidant and anxious attachment has a mediating role in the relationship between fear of intimacy and paranoid thoughts with marital problems? Path analysis was used using Amos 23 software. The result of fitting the model is shown in Table 1

Table 1. The goodness of fit indices of the proposed model

Parameter	optimal	Fit amount
X ² /df	Good<3;Average<5	2.80
P	Good>0.05	0.0001
CFI	Good>0.90	0.90
GFI	Good>0.90	0.91
NFI	Good>0.90	0.93
RMSEA	Good 0.05 to 0.1; Great<0.05	0.018

The findings in Table 1 indicate the excellent fit of the model. Examining the measurement parameters of the direct relationships of variables in the proposed model shows that the effect of fear of intimacy on anxious attachment style ($\beta=0.71$) and avoidant attachment style ($\beta=0.65$) is direct and significant. The effect of anxious attachment style ($\beta=0.69$) and avoidant attachment style ($\beta=0.72$) on marital problems is direct and significant; But fear of intimacy did not have a direct effect on marital problems. The effect of paranoid thoughts on avoidant attachment style ($\beta=0.69$) and on anxious attachment style ($\beta=0.57$) is direct and significant. But paranoid thoughts did not have a direct effect on marital problems. The effect of fear of intimacy on marital problems is significant with the mediating role of anxious attachment style ($\beta=0.59$). The effect of fear of intimacy on marital problems with the mediating role of avoidant attachment style is significant ($\beta=0.52$). The effect of paranoid thoughts on marital problems is significant indirectly through anxious attachment style ($\beta=0.85$). The effect of paranoid thoughts on marital problems is significant indirectly through avoidant attachment style ($\beta=0.69$).

Conclusion

The result of the path analysis showed that fear of intimacy has a significant relationship with the mediation of insecure attachment styles and marital problems indirectly. In explaining this finding, it can be said that the experience of intimacy requires the free expression of feelings and emotions and self-disclosure in interpersonal relationships. People who are afraid of intimacy avoid sharing their thoughts and feelings with their spouse.

Also, refraining from expressing feelings and avoiding conflicts with interpersonal emotions are among the characteristics of avoidant attachments; These people are not comfortable with establishing intimate relationships with others and have a hostile reaction. Therefore, more fear of intimacy was observed in avoidant attachments.

Anxious dependents also have a negative image of themselves, they are afraid of being rejected, they are worried that important people in their lives will not be available when necessary, and for this reason they seek approval and closeness to others; These people experience more communication conflicts even when they have positive and good interactions. This situation can explain why these people are afraid of intimacy.

Another finding of the current research was that paranoid thoughts have a significant relationship with avoidant and anxious attachment styles. In explaining this finding, it can be said that insecure attachment styles affect the formation of paranoia by strengthening negative beliefs about oneself and others, as well as by increasing negative emotions, interpersonal sensitivity, or social withdrawal. The factors and mechanisms involved in the formation of paranoia and delusions are harassment.

The present study also faced limitations. The study sample was selected by available sampling method, and due to the spread of Corona, it was not possible to take a sample in person, and for this reason, one should be careful in generalizing the findings.

Ethical Considerations

Ethical principles have been fully observed in this research. The participants were allowed to withdraw from the study at any time. Also, the participants were aware of the research process and their information remained confidential.

Compliance with ethical guidelines: All ethical considerations set out in the Helsinki Declaration have been considered in this study.

Funding: This research did not receive any grant from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sectors.

Conflict of interest: The authors declared no conflict of interest.

Authors' contribution: Authors have participated in the design, implementation and writing of all sections of the present study.

بررسی رابطه ترس از صمیمیت و افکار پارانوئیاگونه با

مشکلات زناشویی: نقش میانجی سبک‌های دلبستگی

نویسندگان

فرشته پورمحسنی کلوری^{۱*}، رضا افسر^۲

۱. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

کد ارکید: 0000-0001-8124-2658-fpmohseni@pnu.ac.ir

۲. کارشناسی ارشد روان‌شناسی، اداره آموزش و پرورش شهرستان پارس آباد Reaza.af75@gmail.com

کد/ارکید: 0000-0002-8764-5527

چکیده

مقدمه: ترس از صمیمیت و افکار پارانوئیاگونه، متغیرهای مهمی در پیش‌بینی پایداری روابط زناشویی هستند. هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش میانجی سبک‌های دلبستگی در رابطه بین ترس از صمیمیت و افکار پارانوئیاگونه با مشکلات زناشویی زوجین بود.

روش: روش پژوهش حاضر، توصیفی-همبستگی بود و جامعه مورد مطالعه تمامی زوجین شهر اردبیل بودند که از میان آنان ۲۵۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه‌های ترس از صمیمیت (FIS)، پرسشنامه سبک زندگی بزرگسالان (ECR-R)، پرسشنامه‌ی وضعیت زناشویی (GRIMS) و مقیاس بازبینی شده افکار پارانوئید (R-GPTS) را تکمیل کردند. برای تحلیل داده‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر استفاده شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS 26 و AMOS 24 تحلیل شدند.

نتایج: نتایج تحلیل مسیر نقش میانجی سبک‌های دلبستگی در رابطه ترس از صمیمیت و افکار پارانوئیدگونه را با مشکلات زناشویی زوجین تایید نمود.

بحث و نتیجه‌گیری: نتیجه پژوهش حاضر نشان داد که افکار پارانوئیدگونه، و ترس از صمیمیت در یک رابطه غیرمستقیم و با میانجی‌گری سبک‌های دلبستگی توانستند مشکلات زناشویی را تحت تاثیر قرار دهند.

تاریخ دریافت:
..../../.

تاریخ پذیرش:
..../../.

کلیدواژه‌ها

کلید واژه‌ها

ترس از صمیمیت، افکار پارانوئیاگونه، سبک‌های دلبستگی، مشکلات زناشویی

پست الکترونیکی
نویسنده مسئول

fpmohseni@pnu.ac.ir

در بسیاری از بزرگسالان، روابط با همسر یکی از مهمترین روابط مهم در جریان زندگی است. یک رابطه عاشقانه رضایتبخش، بهزیستی روانشناختی، سلامت جسمانی و رضایت از زندگی را پیش‌بینی می‌کند [۱] یکی از مهمترین موانع در شکل‌گیری و تداوم یک رابطه صمیمانه، ترس از صمیمیت می‌باشد که یکی از عوامل زمینه‌ساز جدایی و طلاق زوجین به‌شمار می‌آید و پایه‌های تحکیم خانواده را فرومی‌ریزد [۲].

ترس از صمیمیت به ظرفیت محدود فرد برای درمیان‌گذاشتن افکار و احساسات شخصی با افراد مهم و نزدیک در زندگی مثل همسر و همچنین ترس از وابستگی به دیگران است و دارای دو مولفه ترس از صمیمیت در رابطه با همسر و ترس از صمیمیت در رابطه با دیگران می‌باشد [۲]. وقتی هر دو مولفه در فرد بالا باشد، وی از برقراری رابطه صمیمانه احساس ناراحتی می‌کند، خودآشکارسازی کمتری خواهد داشت، احساس مثبت در روابط نزدیک و ابراز احساسات و عواطف با مشکل مواجه می‌شود و بیشتر احتمال دارد که تایید دیگران مثل همسر را از دست بدهد و بدین ترتیب ناسازگاری زناشویی بیشتری را تجربه خواهد کرد [۳].

در سال‌های نخستین زندگی تجارب اولیه نوزاد با مراقبش، روابط فرد در بزرگسالی را شکل می‌دهد. این تجارب اولیه، موجب شکل‌گیری "الگوهای کاری درونی" می‌شود که بازنمایی تصاویر پاسخ‌های دلبستگی یا الگوهایی از دیگران و بازنمایی‌هایی از خودکارآمدی و خودارزشمندی (الگوهایی از خود) است و مبنای روابط بین فردی در بزرگسالی و سلامت روانشناختی فرد است. تصویر دلبستگی، تصویری از فردی است که به لحاظ عاطفی در دسترس است و در مواجهه با استرس به فرد احساس امنیت و راحتی می‌بخشد [۴].

اگر رابطه دلبستگی ایمن بین نوزاد و مراقبش ایجاد نشود، دلبستگی نایمن شکل می‌گیرد. ۴۰٪ جمعیت عمومی دارای سبک دلبستگی نایمن هستند و در جمعیت بالینی

این آمار دوبرابر می‌شود [۵]. بررسی‌ها دو سبک دلبستگی نایمن در بزرگسالان مطرح کرده‌اند: دلبستگی اضطرابی و دلبستگی اجتنابی. دلبسته‌های مضطرب، تصویری منفی از خود دارند، از طرد شدن می‌ترسند، از اینکه در مواقع ضروری، افراد مهم زندگی‌شان، در دسترس نباشند، نگرانند. دلبسته‌های اجتنابی نیز تصویری منفی از خود دارند، از برقراری روابط صمیمانه با دیگران راحت نیستند و از تعاملات صمیمانه کناره‌گیری می‌کنند [۶].

همسر یا شریک زندگی معمولاً تصویر اولیه دلبستگی در بزرگسالی است [۴]. در بزرگسالی، دلبسته مضطرب نگران است که همسرش در مواقع نیاز در دسترس نباشد و نسبت به نشانه‌های ترک شدن، حساس است، به همین دلیل به‌شدت به همسرش وابسته است. در مقابل، دلبسته اجتنابی هم سعی می‌کند بصورت افراطی استقلال خود را حفظ کند و به کسی نیاز نداشته باشد، زیرا اعتماد ندارد که همسرش در مواقع نیاز، در دسترس باشد. راهبردهای دلبستگی نایمن، یعنی گوش‌به‌زنگی مفرط یا استقلال افراطی و عدم وابستگی، رفتارهای دفاعی هستند که دلبسته‌های نایمن را در برابر همسری که به هنگام نیاز، در دسترس نمی‌باشد، محافظت می‌کنند [۷].

نظریه دلبستگی چارچوبی را برای فهم نحوه شکل‌گیری آسیب‌شناسی روانی فراهم نموده است [۸]. مبتنی بر نظریه دلبستگی محیط مراقبت‌کننده و شخصیت با هم تعامل دارند و رابطه دلبستگی را می‌توان پیش‌درآمدی برای شکل‌گیری شخصیت نوزاد در نظر گرفت [۹]. مرور سیستماتیک و فراتحلیل [۱۰] انجام شده نشان می‌دهد که پارانویا با سبک‌های دلبستگی نایمن در نمونه بالینی و جمعیت عمومی رابطه تنگاتنگی دارد.

پارانویا یک باور بی‌اساس یا اغراق‌آمیز است که با محتوای آزار و اذیت، توطئه و تهدید بین فردی مشخص می‌شود و از مشکوک بودن تا توهمات بسیار ناراحت‌کننده را شامل می‌گردد. پارانویا دارای ساختاری چندبعدی است و شامل ۴ عامل حساسیت‌های بین فردی، بی‌اعتمادی، باور مورد آزار و اذیت قرار گرفتن و باور به مرجع بودن می‌باشد [۱۱].

پارانویا در جمعیت عمومی نیز شایع است و روی پیوستاری از تجارب عادی تا توهمات آزاردهنده قرار دارد. در جمعیت عمومی، سطوح بالای ایده‌پردازی پارانویاگونه با طرد اجتماعی بیشتر، ضعف عملکرد اجتماعی، حمایت اجتماعی محدود و مشارکت کمتر در سرگرمی‌ها و فعالیت‌های لذتبخش همراه است. افرادی که دارای افکار پارانویاگونه هستند، می‌ترسند که دیگران عامدانه به آنها آسیب بزنند. تجارب ناگوار کودکی می‌تواند موجب شکل‌گیری باورهای منفی درباره خود و دیگران شود. این تجربیات سبب می‌شود که فرد خود را ضعیف، آسیب‌پذیر و بی‌ارزش ببیند و دیگران را افرادی خطرناک، کنترل‌گر و طردکننده می‌شناسد. باورهای طرحواره‌ای منفی درباره خود و دیگران می‌تواند منجر به برانگیختگی احساسات منفی و بروز احساس تهدید و پارانویا شود [۱۲]. از آنجا که پارانویا شامل بی‌اعتمادی و دیدگاه منفی نسبت به دیگران است، با دلبستگی ناایمن ارتباط دارد [۱۳]. به عقیده فریمن^۱ و همکارانش [۱۳] دلبستگی چارچوبی را فراهم می‌کند که در آن مراقبان اولیه به عنوان پناهگاهی امن می‌توانند در هنگام پریشانی و ناراحتی به کودک، آرامش و اطمینان ببخشند؛ اگر مراقب به هنگام نیاز در دسترس و پاسخگو نباشد، نمی‌تواند آرامش‌بخش باشد و بدین ترتیب، الگوهای کاری درونی منفی درباره خود و دیگران در کودک شکل می‌گیرد که حساسیت فرد را نسبت به استرس‌های آینده، انتقاد شدن و دریافت پاسخ‌های منفی از جانب دیگران افزایش می‌دهد. براساس نظریه دلبستگی این الگوهای کاری درونی در سراسر زندگی، کاملاً در دسترس هستند و در بزرگسالی، رفتار فرد با الگوهای دلبستگی را در تعاملات بین فردی هدایت می‌کنند [۶].

مطالعه بنتال و فرناق^۲ [۱۴] نشان می‌دهد که سبک دلبستگی ناایمن، سبک اسنادی پارانویاگونه را تسهیل می‌کند و در حضور سایر عوامل، پارانویا به عنوان پیامد شکل می‌گیرد. پژوهش‌ها از ارتباط میان سبک دلبستگی ناایمن

و پارانویا در جمعیت عمومی حمایت می‌کند [۱۵]. مطالعه حاضر از سه جهت حائز اهمیت است. نخست آنکه: افزایش دقت ابزارهای اندازه‌گیری در پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد که حدود ۳۰٪ افراد در جمعیت عمومی سطوحی از پارانویا را تجربه می‌کنند [۱۶] اما عواملی که در شکل‌گیری افکار پارانویاگونه سهم دارند، مشخص نمی‌باشد و نظریه دلبستگی دریچه‌ای را به سوی درک سبب-شناسی پارانویا گشوده است. بنابراین پژوهش حاضر می‌تواند نقش سبک دلبستگی را بر شکل‌گیری افکار پارانویاگونه و تاثیر آن بر روابط بین فردی صمیمانه برجسته نماید.

از سوی دیگر، سطوح بالای افکار پارانویاگونه با پاسخ ضعیف به درمان، افزایش میزان بستری شدن، انزوای اجتماعی و کیفیت ضعیف زندگی رابطه دارد [۱۷]، به همین دلیل توجه به این افکار و شناسایی آن، می‌تواند موجب ارتقای کیفیت زندگی و بهبود تعاملات صمیمانه افراد گردد. سومین دلیل ضرورت انجام مطالعه حاضر آن است که اهمیت تجارب نوزاد و مراقبانش در شکل‌گیری سبک‌های دلبستگی و پیامد سبک‌های دلبستگی ناایمن در تعاملات فرد و ترس از صمیمیت در دوران بزرگسالی در روابط صمیمانه، ضرورت مطالعه این موضوع را آشکار می‌سازد. با توجه به آنچه گفته شد پژوهش حاضر به دنبال آزمون فرضیه‌های زیر می‌باشد:

- ترس از صمیمیت با میانجی‌گری سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی با مشکلات زناشویی زوجین رابطه معناداری دارد.

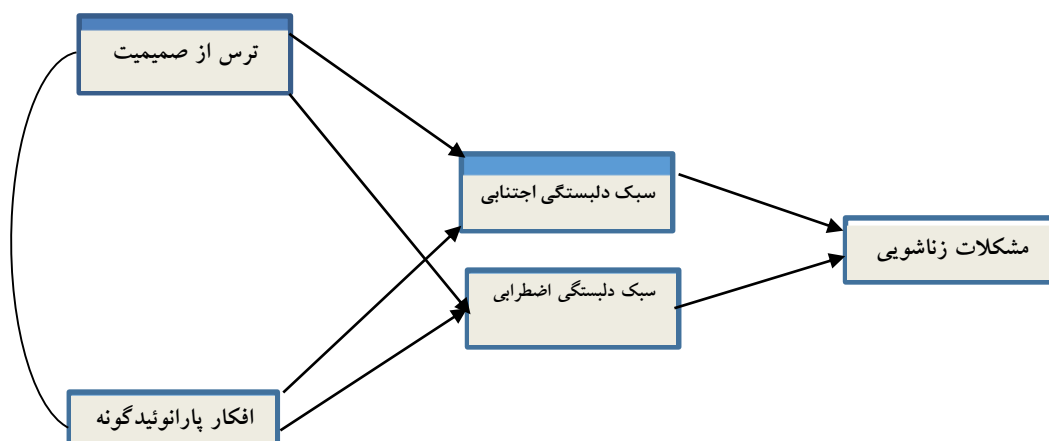
- افکار پارانویاگونه با میانجی‌گری سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی با مشکلات زناشویی زوجین، رابطه معناداری دارد.

- ترس از صمیمیت بطور مستقیم با مشکلات زناشویی رابطه دارد.

- افکار پارانویاگونه بطور مستقیم با مشکلات زناشویی رابطه

¹ Freeman

² Bentall, Fernyhough

نمودار ۱: مدل پیش فرض برای مشکلات زناشویی

روش

نوع پژوهش

پژوهش حاضر یک پژوهش توصیفی-همبستگی به روش تحلیل مسیر بود. براساس این روش، پژوهشگر درصدد شناسایی رابطه میان متغیرهای پژوهش است. جامعه آماری شامل تمامی زوجین شهر اردبیل در سال ۱۴۰۰ بودند و حداقل سه سال از زندگی مشترک آنان گذشته باشد؛ زیرا در سه سال اول زندگی مشترک، زوجین در مرحله عشق رمانتیک قرار دارند و تفاوت‌ها زیاد به چشم نمی‌آیند [۱۸] و انتخاب این سه سال بدین دلیل بود که زوجین به ثبات نسبی در زندگی مشترک دست یافته باشند. روش نمونه‌گیری به‌خاطر شرایط موجود در دوران همه‌گیری ویروس کرونا، روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شد.

نمونه‌گیری به دو شیوه حضوری و مجازی انجام شد. در شیوه حضوری، اجرای نمونه‌گیری بدین شیوه بود که محقق با مراجعه به سازمان‌های دولتی همچون اداره آموزش و پرورش و سایر ادارات دولتی و خصوصی، اهداف پژوهش را برای افراد متأهل با سه سال سابقه تاهل، توضیح می‌داد و به آنان اطمینان داده می‌شد که اطلاعات‌شان محرمانه باقی می‌ماند. بدین ترتیب افرادی که تمایل به شرکت در پژوهش داشتند، پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. در نمونه‌گیری غیرحضوری، به دلیل شیوع ویروس کرونا، بخشی از پرسشنامه‌ها در پرس لاین طراحی شدند و لینک ساخته شده در گروه‌های پیام‌رسان‌های اجتماعی قرار داده شد و از

افراد گروه نیز خواسته شد تا لینک مربوط را در گروه‌های مختلف قرار دهند و بدین ترتیب نمونه لازم برای انجام پژوهش به شیوه در دسترس جمع‌آوری شد. معیارهای ورود به این مطالعه شامل متأهل بودن، گذشت حداقل سه سال از زندگی مشترک و برخورداری از سواد خواندن و نوشتن و معیار خروج شامل مخدوش بودن پرسشنامه‌های پژوهش بود.

در مدل‌سازی معادلات ساختاری حداقل حجم نمونه ۲۰۰ نفر می‌باشد [۱۹] که برای مطالعه حاضر ۲۵۰ نفر به عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شد و به شیوه در دسترس انتخاب شدند و از آنان خواسته شد تا به پرسشنامه ترس از صمیمیت (FIS)، پرسشنامه‌ی سبک دلبستگی بزرگسالان (ECR-R)، پرسشنامه‌ی وضعیت زناشویی گلوببرک-راست (GRIMS) و پرسشنامه‌ی مقیاس بازبینی شده افکار پارانوئید (R-GPTS) پاسخ دهند. ۱۴۳ مرد (۵۷/۲۰ درصد) و ۱۰۷ زن (۴۲/۸۰ درصد) در دامنه سنی ۱۸ تا ۵۰ سال در پژوهش حاضر شرکت کردند. میانگین (و انحراف استاندارد) سن زنان ۳۴/۳۰ (۸/۹۷) و مردان ۴۲/۵۰ (و ۶/۹۴) سال بود. میانگین (و انحراف استاندارد) مدت تاهل زنان ۱۱/۲۶ (و ۳/۳۴) سال و در مردان ۱۴/۳۴ (و ۴/۵۰) سال بود.

ابزار سنجش

پرسشنامه‌ی ترس از صمیمیت (FIS): برای سنجش

ترس از صمیمیت از پرسشنامه‌ی دسکاتنر و ثلن^۱ [۲۰] استفاده شده است. این پرسشنامه شامل ۳۵ گویه است که بر روی طیف لیکرت پنج درجه‌ای از ۵ برای "کاملاً موافقم" تا ۱ "برای کاملاً مخالفم" نمره‌گذاری می‌شود. این پرسشنامه از ۲ قسمت تشکیل شده است. در قسمت اول که دارای ۳۰ سوال است، از آزمودنی‌ها خواسته می‌شود تصور کنند که در یک رابطه‌ی احساسی نزدیک هستند، پرسشنامه را تکمیل کنند و در قسمت دوم باید برحسب روابطشان در گذشته پاسخ دهند. پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ گزارش گردید. در ایران، بشارت [۲۱] پایایی آن را با استفاده از روش آلفای کرونباخ، ۰/۹۱ به‌دست‌آورد که نشانه همسانی درونی خوب مقیاس است. همچنین ضریب همبستگی بین نمرات شرکت‌کنندگان در دو نوبت با فاصله دو تا چهار هفته $r=0.74$ بود که نشانه اعتبار بازآزمایی مقیاس می‌باشد. در این مطالعه، روایی همزمان، همگرا و تشخیصی مقیاس ترس از صمیمیت از طریق اجرای همزمان پرسشنامه وضعیت زناشویی گلوبوک-راست، مقیاس رابطه رمانتیک و مقیاس سلامت روانی بررسی شد که به ترتیب ۰/۴۵، ۰/۴۸ و ۰/۵۱ محاسبه شد و روایی مقیاس تایید گردید.

پرسشنامه سبک دلبستگی بزرگسالان^۲ (ECR-R): برای سنجش ابعاد دلبستگی زوجین از پرسشنامه تجدید-نظر شده تجارب در روابط نزدیک (ECR-R) فریلی^۳ و همکاران [۲۲] استفاده شد. این پرسشنامه با ۳۶ گویه در مقیاس ۷ درجه‌ای لیکرت دو سبک دلبستگی اجتنابی و اضطرابی را می‌سنجد. فریلی و همکاران در بررسی ساختار عاملی این پرسشنامه به دو عامل دلبستگی اضطرابی و اجتنابی دست یافتند که با مبنای نظری مطابق بود و هر یک از سبک‌های دلبستگی اضطرابی و اجتنابی با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ برای اضطرابی و ۰/۹۳ برای اجتنابی

از همسانی درونی بالایی برخوردارند. در پژوهش خجسته-مهر [۲۳] همسانی درونی برای دلبستگی اضطرابی و اجتنابی به ترتیب ۰/۸۸ و ۰/۸۹ به‌دست‌آمده و روایی ملاکی آن معنادار گزارش شده است.

پرسشنامه وضعیت زناشویی گلوبوک-راست

(گریمس)^۴: این پرسشنامه کیفیت ارتباط زناشویی را ارزیابی می‌کند و دارای ۲۸ عبارت در زمینه‌ی میزان حساسیت و توجه زوجین نسبت به تمایلات هم‌دیگر، همدردی، وفاداری، مشارکت، اعتماد، تعهد، صمیمیت و همدلی زوجین است که جواب این گویه‌ها روی طیف لیکرت ۴ درجه‌ای از صفر تا ۳ نمره‌گذاری می‌شود. نمره‌ی کل بین ۰ تا ۸۴ و نمرات بالاتر نشان‌دهنده‌ی وخیم‌تر بودن وضعیت زناشویی است [۲۴]. در فرم فارسی این پرسشنامه نمره کل مقیاس با آلفای کرونباخ برای نمونه‌ای از زنان برابر ۰/۹۲ و برای مردان برابر ۰/۹۴ محاسبه شد که همسانی درونی بالای پرسشنامه را نشان می‌دهد. ضریب همبستگی بین نمره‌های آزمودنی‌ها در دو نوبت با فاصله دو هفته برای آزمودنی‌های زن ۰/۷۳ و آزمودنی‌های مرد ۰/۷۵ و برای کل آزمودنی‌ها ۰/۷۷ گزارش شد که پایایی بازآزمایی خوب پرسشنامه را نشان می‌دهد [۲۵].

مقیاس افکار پارانوئید گرین^۵ و همکاران (GPTS): این مقیاس جهت اندازه‌گیری صفات و رگه‌های تفکر پارانوئید توسط گرین و همکارانش [۲۶] ساخته شد. این ابزار دارای ۱۶ سوال است که وجود افکار گزند و آسیب را در یک ماه گذشته بررسی می‌کند. هر کدام از سوالات روی مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت از ۱ برای هرگز تا ۵ برای خیلی زیاد، نمره-گذاری می‌شود. نمرات بالاتر نشان‌دهنده افکار پارانوئید فرد بوده و نمرات کرانه پایین، بیانگر خوش‌بینی فرد نسبت به اطرافیان و محیط است. این پرسشنامه در جمعیت بالینی و غیربالینی ارزیابی و مشخص شده است که از همسانی درونی مناسبی برخوردار است و ضریب آلفای کرونباخ آن

⁴ Rust

⁵ Green

¹ Descutner, thelen

² The experiences in close relationships revised (ECR-R) Questionnaire

³ Fraley

۰/۷۷ گزارش شده است. در پژوهش کل‌العماد، کراسکیان و بهرامی [۲۷] روایی و پایایی معنادار گزارش شده است و ضرایب همسانی درونی برای کل مقیاس بالاتر از ۰/۹ برآورد شده است.

شیوه تحلیل داده‌ها

برای تحلیل داده‌ها، آزمون ضریب همبستگی پیرسون با استفاده از نرم‌افزار SPSS 26 و تحلیل مسیر با استفاده از نرم‌افزار Amos 24 استفاده شد. در ابتدای پرسشنامه‌ها توضیحاتی در خصوص هدف از انجام پژوهش به شرکت-کنندگان ارائه شده بود و به آنان اطمینان داده شده بود که

اطلاعات‌شان محرمانه خواهد ماند و اینکه شرکت در پژوهش اختیاری است و در هر مرحله از تکمیل پرسشنامه-ها می‌توانند از ادامه شرکت در پژوهش انصراف دهند. همچنین در صورت تمایل، نتایج مطالعه در اختیار آنان قرار-داده خواهد شد و نیازی نیست که نامشان را بر روی پرسشنامه‌ها درج نمایند. اجرای پرسشنامه‌ها حدود ۵ ماه به طول انجامید.

یافته‌ها

شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای ترس از صمیمیت، سبک‌های دلبستگی، افکار پارانوئیک‌گونه و مشکلات

زناشویی

شاخص	میانگین	انحراف معیار
ترس از صمیمیت	۷۹/۴۲	۱۸/۴۱
سبک دلبستگی اجتنابی	۵۹/۱۸	۱۵/۱۰
سبک دلبستگی اضطرابی	۵۴/۶۴	۱۶/۲۴
افکار پارانوئیک‌گونه	۲۲/۴۵	۱۵/۱۶
مشکلات زناشویی	۲۶/۷۷	۱۲/۵۰

نتیجه آزمون همبستگی میان متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

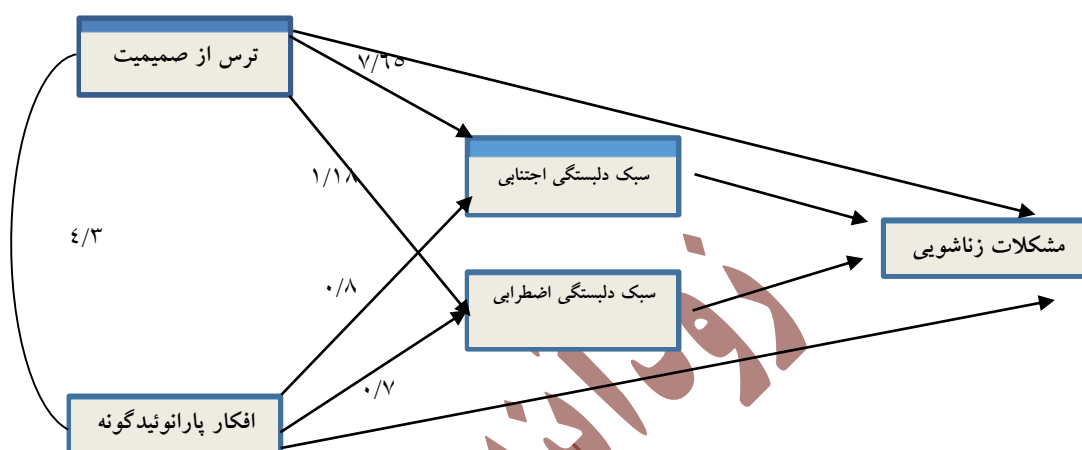
یافته‌های موجود در جدول ۱، شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. در ادامه در جدول ۲،

جدول ۲. آزمون همبستگی ترس از صمیمیت، سبک‌های دلبستگی، افکار پارانوئیک‌گونه با مشکلات زناشویی

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵
۱. ترس از صمیمیت	۱				
۲. مشکلات زناشویی	۰/۷۲۷**	۱			
۳. افکار پارانوئیک‌گونه	۰/۶۳۷**	۰/۵۶۷**	۱		
۴. دلبستگی اجتنابی	۰/۶۴۴**	۰/۷۳۳**	۰/۴۹۲**	۱	
۵. دلبستگی اضطرابی	۰/۷۵۶**	۰/۸۲۴**	۰/۵۹۰**	۰/۸۳۶**	۱

مطابق با یافته‌های موجود در جدول ۲، ترس از صمیمیت، سبک‌های دلبستگی اضطرابی و اجتنابی و افکار پارانویاگونه با مشکلات زناشویی همسران بگونه مثبت و معناداری همبسته می‌باشند ($p < 0/001$). به بیان دیگر، هر چه نمره ترس از صمیمیت در افراد بالاتر باشد، مشکلات زناشویی در ادامه الگوی پیشنهادی در پژوهش حاضر ارائه شده است.

بیشتری را تجربه خواهد کرد و سبک‌های دلبستگی نایمن مضطرب و اجتنابی نیز بیشتر خواهد بود. همچنین هر چقدر نمونه مورد مطالعه نمرات بالاتری در افکار پارانویا-گونه کسب نماید، سبک‌های دلبستگی نایمن و مشکلات زناشویی نیز بیشتر خواهند شد.

نمودار ۱: الگوی پیشنهادی اولیه مشکلات زناشویی

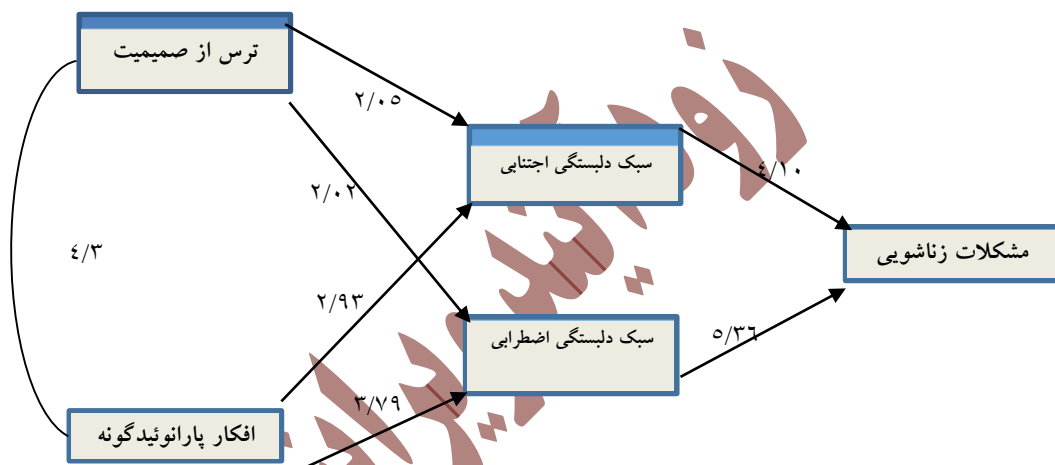
برای بررسی فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه دلبستگی اجتنابی و اضطرابی در رابطه ترس از صمیمیت و افکار پارانویاگونه با مشکلات زناشویی نقش میانجی دارد؟ از تحلیل مسیر استفاده شد. در همین راستا، ابتدا مفروضه معناداری رابطه متغیرهای موجود در الگوی پیشنهادی بررسی شد. نتایج ضرایب همبستگی پیرسون در جدول ۲ نشان می‌دهد بین تمامی متغیرهای موجود در الگو، رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین این نتایج حاکی از برقراری مفروضه فوق است. همچنین آزمون دوربین واتسون برای بررسی مفروضه استقلال خطاها اجرا شد. در پیش‌بینی مشکلات زناشویی از طریق متغیرهای موجود، مقدار عددی دوربین واتسون ۱/۹۶ بود که نزدیک به ۲ می‌باشد و بیانگر استقلال خطاهاست. بنابراین دومین مفروضه تحلیل مسیر نیز برقرار است. جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کالموگروف-اسمیرنوف استفاده شد که نتایج این آزمون حاکی از نرمال بودن توزیع داده‌های مربوط به همه متغیرها بود و مفروضه سوم نیز برای اجرای تحلیل مسیر برقرار بود. همخطی چندگانه به همبستگی‌های درونی

متغیرهای برونزا اطلاق می‌شود و همبستگی‌های بالاتر از ۰/۸ به عنوان همخطی چندگانه قوی تلقی می‌شوند. در این پژوهش، متغیرهای برونزا همبستگی بالای ۰/۸ نداشت. ضمن آنکه برای بررسی وجود همخطی چندگانه بالا، از دو شاخص آماره تحمل عامل تورم واریانس برای تعیین میزان هم‌پوشی متغیرهای برونزا نیز استفاده گردید و کلیه این ضرایب در سطح قابل قبولی بودند. به طوری که شاخص تحمل برای تمام متغیرهای پیش‌بین کوچک‌تر از ۰/۷۲ و شاخص تورم واریانس کوچکتر از ۴/۳۳ به دست آمد. اگر شاخص تحمل کوچک‌تر از یک و شاخص تورم کوچک‌تر از ۱۰ باشد می‌توان گفت روش تحلیل مسیر برای آزمون الگوی پیشنهادی بلامانع است. تحلیل مسیر با استفاده از نرم‌افزار AMOS انجام گردید.

آموس، برازندگی الگوی پیشنهادی براساس شاخص نسبت

مجذور خی دو به درجه آزادی، شاخص برازندگی تطبیقی^۱ (CFI)، شاخص نیکویی برازش^۲ (GFI) شاخص نیکویی برازش تعدیل شده^۳ (AGFI) و ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب^۴ (RMSEA) مورد بررسی قرار گرفت. برای آنکه الگو از برازش خوبی برخوردار باشد، باید نسبت مجذور خی دو به درجه آزادی کمتر از ۳، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)، شاخص نیکویی برازش (GFI) شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI) نزدیک به ۱ و ریشه میانگین مجذورات

تقریب (RMSEA) بین ۰ تا ۰/۰۵ (بیانگر برازش خوب) یا ۰/۰۵ تا ۰/۱۰ (بیانگر برازش قابل قبول) باشد. نتایج آزمون الگوی پیشنهادی اولیه حکایت از عدم برازش این الگو داشت. سپس برای برازش الگوی برازش نایافته اولیه، تعدیل‌هایی صورت گرفت و مسیرهایی که معنادار نبودند از مدل حذف شدند و برازش مدل انجام گرفت؛ تا در نهایت الگوی شکل ۲ مورد تایید قرار گرفت.

شکل ۱- مدل مفهومی اصلاح شده و تایید شده روابط بین الگوی متغیرهای پژوهش

شاخص‌های کلی این مدل تعدیل شده در جدول ۳ قابل مشاهده است.

جدول ۳. شاخص‌های نیکویی برازش الگوی پیشنهادی

شاخص	حد مطلوب	مقدار برازش شده
کای اسکوئر تقسیم بر درجه آزادی	۳ < خوب؛ ۵ < متوسط	۲/۸۰
مقدار p برای مدل	۰/۰۵ > خوب	۰/۰۰۰
شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)	۰/۹ > خوب	۰/۹۰
شاخص برازندگی (GFI)	۰/۹ > خوب	۰/۹۱
شاخص نرم شده برازندگی (NFI)	۰/۹ > خوب	۰/۹۳
ریشه دوم برآورد واریانس خطا (RMSEA)	۰/۰۵ < عالی، ۰/۰۵ تا ۰/۱ خوب	۰/۰۱۸

³ Adjusted goodness of fit index

⁴ Root mean square error of approximation

¹ Comparative fitness index

² goodness of fit index

همانگونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود مجذور کای نسبت به درجه آزادی آن (مجذور کای نسبی) سنجیده می‌شود. این شاخص در جدول برابر با ۲/۸۰ محاسبه شده که کمتر از ۳ می‌باشد و در حد خوب قرار دارد. علاوه بر آن شاخص برازندگی تطبیقی، شاخص برازندگی، شاخص نرم شده برازندگی حاکی از برازندگی مناسب مدل می‌باشند. شاخص ریشه دوم برآورد واریانس خطا نیز در برابر با ۰/۰۱۸ می‌باشد که مقدار عالی را نشان می‌دهد که

برازندگی مناسب مدل از آن نتیجه می‌شود. در جدول ۳ پارامترهای اندازه‌گیری روابط مستقیم متغیرها در مدل پیشنهادی آورده شده است.

در جدول ۴ ضرایب اثر مستقیم و سطح معنی‌داری بین متغیرهای پژوهش گزارش شده است. همچنین در این جدول نتایج حاصل از روش بوت استراپ را برای روابط واسطه‌ای نشان می‌دهد.

جدول ۴: برآوردهای مربوط به تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پژوهش

مسیر		اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	سطح معنی‌داری
ترس از صمیمیت - سبک دلبستگی اجتنابی	ضرایب استاندارد	۰/۶۵	-	۰/۰۳
	مقدار t	۲/۰۵		
ترس از صمیمیت - سبک دلبستگی اضطرابی	ضرایب استاندارد	۰/۷۱	-	۰/۰۴
	مقدار t	۲/۰۲		
افکار پارانوئیدگونه - سبک دلبستگی اجتنابی	ضرایب استاندارد	۰/۶۹	-	۰/۰۴
	مقدار t	۲/۹۳		
افکار پارانوئیدگونه - سبک دلبستگی اضطرابی	ضرایب استاندارد	۰/۵۷	-	۰/۰۰۲
	مقدار t	۳/۷۹		
سبک دلبستگی اجتنابی - مشکلات زناشویی	ضرایب استاندارد	۰/۷۲	-	۰/۰۰۹
	مقدار t	۴/۱۰		
سبک دلبستگی اضطرابی - مشکلات زناشویی	ضرایب استاندارد	۰/۶۹	-	۰/۰۰۱
	مقدار t	۵/۳۶		
ترس از صمیمیت - سبک دلبستگی اضطرابی - مشکلات زناشویی	ضرایب استاندارد	-	۰/۵۹	۰/۰۰۱
	مقدار t		۶/۷۹**	

۰/۰۰۱	۰/۵۲	-	ضرایب استاندارد	ترس از صمیمیت- سبک دلبستگی اجتنابی- مشکلات زناشویی
	۵/۳۶**		مقدار t	
۰/۰۰۵	۰/۶۹	-	ضرایب استاندارد	افکار پارانو یا گونه- سبک دلبستگی اجتنابی- مشکلات زناشویی
	۵/۰۳**		مقدار t	
۰/۰۰۲	۰/۸۵	-	ضرایب استاندارد	افکار پارانو یا گونه- سبک دلبستگی اضطرابی- مشکلات زناشویی
	۲/۲۰*		مقدار t	

آورد ایندو ویدیا پس نشده

در طول دوره زندگی پایدار هستند و در شکل‌گیری صمیمیت در روابط عاشقانه فرد در دوان بزرگسالی تاثیر می‌گذارند. همچنین مطالعه فینزی-دوتان^{۱۳} [۳] نشان می‌دهد ترس از صمیمیت به واسطه میزان تمایز یافتگی هیجانی هر یک از زوجین با رضایتمندی زناشویی ارتباط دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت تجربه صمیمیت مستلزم بیان آزادانه احساسات و عواطف و خودافشایی در روابط بین فردی است که به رشد همدلی و نزدیکی بین-فردی کمک می‌کند [۶]. افرادی که ترس از صمیمیت دارند، از درمیان گذاشتن افکار و احساسات خود با همسرشان اجتناب می‌کنند. همچنین، خودداری از ابراز احساسات و اجتناب از درگیری با عواطف بین فردی از خصیصه‌های دل‌بسته‌های اجتنابی است؛ این افراد، از برقراری روابط صمیمانه با دیگران راحت نیستند، واکنشی خصمانه دارند و از تعاملات صمیمانه کناره‌گیری می‌کنند [۳]. بنابراین در دل‌بسته‌های اجتنابی ترس از صمیمیت بیشتری مشاهده گردید.

دل‌بسته‌های اجتنابی، الگوهای کاری درونی مثبتی نسبت به خودشان دارند که سبب می‌شود بهتر بتوانند با چالش‌های موجود در محیط کنار بیایند، اما نسبت به دیگران بازنمایی تصویری منفی دارند و به همین دلیل نمی‌توانند به دیگران اعتماد کنند و در تعامل با دیگران مثل همسرشان راحت نیستند. این افراد همه اطلاعاتی که سیستم دل‌بستگی را فعال می‌کند، طرد می‌کنند، در تعامل با دیگران راحت نیستند، گرم و صمیمانه رفتار نمی‌کنند و در مواجهه با تعارض‌های ارتباطی الگوهای تعاملی منفی را بکار می‌بندند [۲۸]. عدم اعتماد نسبت به همسر باعث جدایی و از دست دادن حمایت او می‌شود [۲۹]. به همین دلیل انتظار می‌رود که دل‌بسته‌های اجتنابی مشکلات زناشویی بیشتری را در تعاملات صمیمانه-شان تجربه نمایند.

دل‌بسته‌های مضطرب، نیز تصویری منفی از خود دارند، از طرد

یافته‌های موجود در جدول ۴ نشان می‌دهد که اثر ترس از صمیمیت بر سبک دل‌بستگی اضطرابی ($\beta=0/71$) و سبک دل‌بستگی اجتنابی ($\beta=0/65$) مستقیم و معنی‌دار است. اثر سبک دل‌بستگی اضطرابی ($\beta=0/69$) و سبک دل‌بستگی اجتنابی ($\beta=0/72$) بر مشکلات زناشویی مستقیم و معنی‌دار است؛ اما ترس از صمیمیت دارای اثر مستقیمی بر مشکلات زناشویی نبود. اثر افکار پارانویاگونه بر سبک دل‌بستگی اجتنابی ($\beta=0/69$) و بر سبک دل‌بستگی اضطرابی ($\beta=0/57$) مستقیم و معنی‌دار است. اما افکار پارانویاگونه دارای اثر مستقیم بر مشکلات زناشویی نبود. اثر ترس از صمیمیت بر مشکلات زناشویی با نقش واسطه‌ای سبک دل‌بستگی اضطرابی بگونه غیرمستقیم ($\beta=0/59$) معنی‌دار است. اثر ترس از صمیمیت بر مشکلات زناشویی با نقش واسطه‌ای سبک دل‌بستگی اجتنابی بگونه غیرمستقیم ($\beta=0/52$) معنی‌دار است. اثر افکار پارانویاگونه بر مشکلات زناشویی با واسطه سبک دل‌بستگی اضطرابی بطور غیرمستقیم ($\beta=0/85$) معنی‌دار است. اثر افکار پارانویاگونه بر مشکلات زناشویی با واسطه سبک دل‌بستگی اجتنابی بطور غیرمستقیم ($\beta=0/69$) معنی‌دار است.

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی سبک‌های دل‌بستگی ناایمن (اضطرابی و اجتنابی) در رابطه ترس از صمیمیت و افکار پارانویاگونه با مشکلات زناشویی انجام شد. نقش میانجی سبک‌های دل‌بستگی ناایمن در رابطه ترس از صمیمیت با مشکلات زناشویی با استفاده از آزمون تحلیل مسیر بررسی شد و نتیجه تحلیل مسیر نشان داد که ترس از صمیمیت با میانجی‌گری سبک‌های دل‌بستگی ناایمن با مشکلات زناشویی بگونه غیرمستقیم رابطه معناداری دارد. این یافته با نتایج مطالعه [۶، ۳] همسو می‌باشد. مطالعه فیولی و شیور^{۱۲} [۶] نشان می‌دهد که سبک‌های دل‌بستگی

13 . Finzi-Dottan

12 . Fraley & Shaver

نسبت به دیگران در شکل‌گیری پارانوایا نقش دارد اما طرحواره منفی نسبت به خود در این رابطه معنادار نبود. همچنین سیتکو و همکارانش (۳۱) نیز در پژوهش خود به این نتیجه دست‌یافتند که سبک‌های دلبستگی ناایمن با افزایش احتمال ابتلا به بیماری‌های روانشناختی و سبک دلبستگی ایمن با کاهش خطر ابتلا به پارانوایا رابطه نیرمندی دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که مبتنی بر نظریه دلبستگی، الگوهای کاری درونی زمانی فعال می‌شوند که افراد احساس خطر و تهدید کنند. ترکیب طرحواره‌های منفی درباره خود و دیگران، نه تنها موجب می‌شود که فرد احساس آسیب‌پذیری نماید، بلکه باور دارد که دیگران خطرناک هستند. به نظر می‌رسد اضطراب، تاثیر این طرحواره را تشدید می‌کند و موجب می‌شود که فرد تهدید و بدگمانی بیشتری را از سوی دیگران تجربه نماید [۳۲]. دلبسته‌های ناایمن در دوران بزرگسالی به دیگران اعتماد ندارند و نمی‌توانند حس اعتماد را در خود شکل دهند. این افراد تعاملات خود را بگونه منفی تفسیر کرده و احساس خطر می‌کنند [۳۳]. احتمالاً سبک‌های دلبستگی ناایمن با تقویت باورهای منفی درباره خود و دیگران و همچنین با افزایش عاطفه منفی، حساسیت بین فردی و یا کناره‌گیری اجتماعی در شکل‌گیری پارانوایا تاثیر می‌گذارد و این عوامل، مکانیسم‌های درگیر در شکل‌گیری پارانوایا و هذیان آزار و اذیت می‌باشد [۳۱] بدین ترتیب سبک‌های دلبستگی ناایمن می‌توانند تبیین کنند که چرا پارانوایا تقویت می‌شود و تداوم می‌یابد.

افراد دارای افکار پارانوئیدی به سختی به اطرافیان‌شان اعتماد می‌کنند و این مساله روابط اجتماعی و شخصی پایدار را برای آنها دشوار می‌کند. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بین دلبستگی اجتنابی و تعاملات سرد و غیرقابل اعتماد و منفی که منجر به پارانوایا می‌شود، رابطه تنگاتنگی وجود دارد [۸، ۱۱ و ۳۴]. به بیان دیگر، تعاملات اجتماعی نقش مهمی در کاهش سطح ایده‌پردازی پارانوایاگونه دارند. هر چه فرد بتواند رابطه گرم و

شدن می‌ترسند، از اینکه در مواقع ضروری، افراد مهم زندگی-شان، دردسترس نباشند، نگرانند؛ در تعاملات بین فردی، بیش از حد خواستار ارتباط با دیگران هستند، اما همواره احساس می‌کنند، شایسته محبت دیگران نیستند و نگرانند که مبادا از سوی دیگران طرد شوند و به همین دلیل به دنبال تایید و نزدیکی بیشتر به دیگرانند [۶] این افراد در شرایطی که تعاملات مثبت و خوبی دارند نیز، تعارض‌های ارتباطی بیشتری را تجربه می‌کنند. این وضعیت می‌تواند تبیین کند که چرا این افراد از صمیمیت می‌ترسند.

خودافشایی و پاسخگوبودن شنونده، مولفه‌های اصلی یک تعامل صمیمانه می‌باشد [۲۸]. بدین ترتیب انتظار می‌رود، وقتی همسر یک دلبسته مضطرب، پاسخگو بوده و خود-آشکارسازی بیشتری داشته باشد، وی، صمیمیت بیشتری را تجربه نموده و بالتبع رضایتمندی زناشویی بیشتری را تجربه نمایند و اگر شرایط یک تعامل صمیمانه (یعنی خودافشایی کم و دردسترس نبودن) برقرار نباشد، این پاسخگو نبودن و دردسترس نبودن را نشانه‌ای از بی‌محبتی یا کم‌محبتی همسرش تفسیر می‌کند؛ زیرا دلبسته مضطرب در تعاملات روزانه با همسرش، نسبت به کوچکترین تغییرات و نشانه‌های تعاملات صمیمانه حساس بوده و توقع دارد که محبت، صمیمیت و توجه بیشتری را دریافت کند. به همین دلیل بطور مداوم از همسرش گله‌مند است که آن مقدار توجه و محبت را دریافت نمی‌کند. در اینصورت زوجین بهزیستی روانشناختی کمتری داشته و رضایتمندی زناشویی کمتری را تجربه خواهند کرد [۸، ۷].

یکی دیگر از یافته‌های پژوهش حاضر این بود که افکار پارانوایاگونه با سبک‌های دلبستگی اجتنابی و اضطرابی رابطه معناداری دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های [۳۰، ۳۱] همسو می‌باشد. همفری و همکارانش^{۱۴} (۳۰) نقش طرحواره‌های منفی در مورد خود و دیگران را در شکل‌گیری پارانوایا بررسی کردند و بدین نتیجه دست‌یافتند که طرحواره منفی

14 . Hamphery et al

این موضوع حائز اهمیت است.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

اصول اخلاقی بطور کامل در این پژوهش رعایت شده است. شرکت کنندگان اجازه داشتند هر زمان که مایل بودند از پژوهش خارج شوند. همچنین شرکت کنندگان در جریان روند پژوهش بودند و اطلاعات آنان محرمانه ماند.

حامی مالی:

این پژوهش هیچگونه کمک مالی از سازمان‌های تامین مالی در بخش‌های عمومی، تجاری یا غیرانتقاعی دریافت نکرده است.

سیاسگزاری

پژوهشگران بدین وسیله از همه زوجینی که در انجام این پژوهش، ما را یاری نمودند، سپاسگزاری و قدردانی می‌نمایند.

صمیمانه‌ای با دیگران برقرار نماید، افکار پارانویاگونه کمتری را تجربه می‌کند [۳۵]؛ در همین راستا، مطالعه کاستیلهو^{۱۵} [۳۶] نشان داد که دلبسته‌های مضطرب در مقایسه با دلبسته‌های اجتنابی، مشکلات بین فردی بیشتری دارند و توهم و افکار پارانوییدی بیشتری را تجربه می‌کنند.

مطالعه حاضر با محدودیت‌هایی نیز مواجه بود. نمونه مورد مطالعه به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند و به دلیل شیوع کرونا امکان نمونه‌گیری به روش حضوری میسر نبود و به همین دلیل در تعمیم یافته‌ها باید احتیاط نمود. با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود با توجه به اینکه افکار پارانویاگونه در جمعیت عمومی نیز شایع هستند توجه به این متغیر می‌تواند از بروز و شدت یافتن مشکلات زناشویی پیشگیری نماید.

همچنین به دلیل باورهای فرهنگی و اینکه به مردان توصیه می‌شود از ابراز هیجانات خودداری نمایند و از زنان انتظار می‌رود در روابط صمیمانه مراقب باشند این باورهای تربیتی و فرهنگی می‌تواند ترس از روابط صمیمانه را در زنان شکل دهد و بر روابط صمیمانه آنان تاثیر منفی بگذارد که توجه به

¹⁵ Castilho

منابع

- 1- Robles, T. F., Slatcher, R. B., Trombello, J. M., & McGinn, M. M. (2014). Marital quality and health: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 140, 140–187. DOI: [10.1037/a0031859](https://doi.org/10.1037/a0031859)
- 2- Pourmovahed, Z., Mazloomi, S. S., Zareei Mahmoodabadi, H., Tavangar, H., Yasini, M., & Vaezi, A. (2018). Deficiency of Self-efficacy in Problem-solving as a Contributory Factor in Family Instability: A Qualitative Study. *Iran Journal of Psychiatry*, 13(1), 32- 39.
- 3- Finzi-Dottan, R. (2023). The Role of Fear of Intimacy as Mediator between Self-Differentiation and Marital Relationship Satisfaction: A Dyadic Model. *The Family Journal: Counselling and Therapy for Couples and Families*, 3 (13), 392-398. DOI:[10.1177/10664807231163254](https://doi.org/10.1177/10664807231163254)
- 4- Bowlby, J. (1969). *Attachment. Attachment and loss*: Vol. 1: Loss. New York, NY: Basic Books.
- 5- Carr, S. C., Hardy, A., & Fornells-Ambrojo, M. (2018). Relationship between attachment style and symptom severity across the psychosis spectrum: A meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 59, 145–158. DOI: [10.1016/j.cpr.2017.12.001](https://doi.org/10.1016/j.cpr.2017.12.001)
- 6- Fraley, R. C., & Shaver, P. R. (2021). *Attachment theory and its place in contemporary organization of emotion, cognition, and behavior*. In J. A. Simpson, & W. S. Rholes organization of emotion, cognition, and behavior. In J. A. Simpson, & W. S. Rholes
- 7- Cambell, L., & Stanton, S., CE. (2019). Adult attachment and trust in romantic relationships. *Current Opinion in Psychology*, 25, 148-151. DOI: [10.1016/j.copsyc.2018.08.004](https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.08.004)
- 8- Kobak, R., Bosmans, G., (2019). Attachment and psychopathology: a dynamic model of the insecure cycle. *Current. Opinion. Psychology*. 25, 76–80. Doi: [10.1016/j.copsyc.2018.02.018](https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2018.02.018)
- 10- Hagekull, B., & Bohlin, G. (2003). Early temperament and attachment as predictors of the Five Factor Model of personality. *Attachment & Human Development*, 5, 2–18. <https://doi.org/10.1080/1461673031000078643>
- 11- Lavin, R., Bucci, S., Varese, F., Berry, K., (2020). The relationship between insecure attachment and paranoia in psychosis: a systematic literature review. *British Journal of Clinical. Psychology*. 59, 39–65. DOI: [10.1111/bjc.12231](https://doi.org/10.1111/bjc.12231)
- 12- Bebbington, P. E., McBride, O., Steel, C., Kuipers, E., Radovanovic, M., Brugha, T., ... Freeman, D. (2013). The structure of paranoia in the general population. *The British Journal of Psychiatry*, 202, 419–427. DOI: [10.1192/bjp.bp.112.119032](https://doi.org/10.1192/bjp.bp.112.119032)
- 13- Savage, Ch., Orth, R., Bennett, M., & Blanchard, J. (2024). Interpersonal consequences of paranoid ideation, negative symptoms and sleep problems in a trans diagnostic sample of individuals with psychosis. *Journal of Psychiatric Research*, 177, 194-202. DOI: [10.1016/j.jpsychires.2024.07.010](https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2024.07.010)
- 14- Freeman, D., Garety, P. A., Bebbington, P. E., Smith, B., Rollinson, R., Fowler, D., Dunn, G. (2005). Psychological investigation of the structure of paranoia in a non-clinical population. *The British Journal of Psychiatry*, 186, 427–435. DOI: [10.1192/bjp.186.5.427](https://doi.org/10.1192/bjp.186.5.427)
- 15- Bentall, R. P., & Fernyhough, C. (2008). Social predictors of psychotic experiences: specificity and psychological mechanisms. *Schizophrenia Bulletin*, 34, 1012–1020. doi: [10.1093/schbul/sbn103](https://doi.org/10.1093/schbul/sbn103)
- 16- Trucharte, A., Valiente, C., Espinosa, R., & Chaves, C. (2022). The role of insecure attachment and psychological mechanisms in paranoid. *Schizophrenia Research*, 243, 9-16. DOI: [10.1016/j.schres.2022.02.021](https://doi.org/10.1016/j.schres.2022.02.021)
- 17- Freeman, D., Loe, B. S., Kingdon, D., Startup, H., Molodynski, A., Rosebrock, L., ... Bird, J. (2019). The revised Green et al, The revised Green (GPTS): Psychometric properties, severity ranges, and clinical cut-offs. *Psychological Medicine*, 1–10. DOI: [10.1017/S0033291719003155](https://doi.org/10.1017/S0033291719003155)

- 18- Freeman, D., Freeman, J., & Garety, P. (2016). *Overcoming paranoid and suspicious thoughts: A self help guide using cognitive behavioural techniques*. Hachette, UK.
- 19- ایران‌زاده، جلال؛ زارعی محمودآبادی، حسن؛ وزیری، سعید و افشانی، علیرضا. (۱۳۹۸). کشف الگوی تحکیم خانواده براساس نظریه لازاروس در زوجین یزد: مطالعه کیفی. *دانشکده بهداشت یزد*، ۱۸(۵)، ۲۷-۴۰.
- 20- حبیبی، آرش؛ و کلاهی، بهاره. (۱۴۰۱). مدل‌یابی معادلات ساختاری و تحلیل عاملی. تهران: جهاد دانشگاهی، چاپ دوم.
- 21- Descutner, C. J., & thelen, M. H. (1991). Development and validation of a fear-intimacy scale. *Journal of counseling and clinical psychology*, 3, 218-225. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.3.2.218>
- 22- بشارت، محمدعلی. (۱۳۸۹). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس ترس از صمیمیت. گزارش پژوهشی، دانشگاه تهران.
- 23- Fraley, R. C., Waller, N. G., & Brennan, K. A. (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 350-365. DOI:[10.1037/0022-3514.78.2.350](https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.2.350)
- 24- خجسته‌مهر، رضا. (۱۳۸۲). بررسی ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های اجتماعی، سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های جمعیت شناختی به عنوان پیش‌بینی‌کننده‌های موفقیت و شکست زناشویی در زوج‌های متقاضی طلاق و زوج‌های عادی شهر اهواز. پایان نامه دکتری روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- 25- Rust, J., Bennun, I., Crow, M., & Golombok, S. (1986). The Golombok-Rust Inventory of Marital State Questionnaire. *Sexual and marital Therapy*, 1, 55-60. Doi:[10.1080/02674658608407680](https://doi.org/10.1080/02674658608407680)
- 26- بشارت، محمدعلی. (۱۳۷۹). بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس ترس از صمیمیت. گزارش پژوهشی، دانشگاه تهران.
- 27- Green C.E.L., Freeman D., Kuipers E, Bebbington, P., Fowler, D., Dunn, D., & Garety, P.A. (2008). Measuring ideas of persecution and social reference: The Green et al .Paranoid Thought Scales (GPTS). *Psychological Medicine*, 38 (1), 101-111. DOI: [10.1017/S0033291707001638](https://doi.org/10.1017/S0033291707001638)
- 28- کل‌العماد، فرزانه سادات؛ کراسکیان مومجمباری، آدیس و بهرامی هیدجی، مریم. (۱۳۹۷). تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی و همکاران. روش‌ها مدل-Green مقیاس افکار پارانوئیدی های روانشناختی، ۹(۳۱)، ۹۷-۱۰۷.
- 29- Wanger, R., Roy, A.R.K., Gorman, K. R., & Ferguson, K. (2018). Attachment, relationship communication style and the use of jealousy induction techniques in romantic relationships. (2018). *Personality and Individual Differences*, 129, 6-11. DOI:[10.1016/j.paid.2018.02.033](https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.02.033)
- 30- Mohseni Kabir, M., Dehghani, M., & Kiamanesh, A. (2015). Study of the relationship between object relations and defence mechanisms with marital satisfaction. *Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences*, 5: 3588-3597.
- 31- Hamphery, CH., Bussi, S., Varese, F., Degnan, A., Berry, K. (2021). Paranoia and negative schema about the self and others: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 90, 102081. DOI: [10.1016/j.cpr.2021.102081](https://doi.org/10.1016/j.cpr.2021.102081)
- 32- Sitko, K., Varese, F., Sellwood, w., Hammond, A., Bentall, r. (2016). The dynamics of attachment insecurity and paranoid thoughts: An experience sampling study. *Psychiatry Research*, 242, 32-38. DOI: [10.1016/j.psychres.2016.08.057](https://doi.org/10.1016/j.psychres.2016.08.057)
- 33- Granieri A, La Marca L, Mannino G, Giunta S, Guglielmucci F, Schimmenti A. (2017). The relationship between defense patterns and DSM-5 maladaptive personality domains. *Frontiers in Psychology*, 2 ,8: 1926. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01926>
- 34- Freeman, D., Dunn, G., Fowler, D., Bebbington, P., Kuipers, E., Emsley, R., Garety, P. (2013). Current paranoid thinking in patients with delusions: The presence of cognitive-affective

- biases. *Schizophrenia Bulletin*, 39, 1281–1287.
DOI: [10.1093/schbul/sbs145](https://doi.org/10.1093/schbul/sbs145)
- 35- Martinez, A.P., Agostini, M., Al-Suhibani, A., Bentall, R.P., (2021). Mistrust and negative self-esteem: two paths from attachment styles to paranoia. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*. 94 (3), 391-406.
DOI: [10.1111/papt.12314](https://doi.org/10.1111/papt.12314)
- 36- Goodman, F., Doorley, J., Kashdan, T.B., (2018). Well-being and psychopathology: a deep exploration into positive emotions, meaning and purpose in life, and social relationships. In: Diener, E., Oishi, S., Tay, L. (Eds.), *Handbook of Well-being*. DEF Publishers, Salt Lake City, UT.
- 37- Castilho, P., Martins, M. J., Pinto, A. M., Viegas, R., Carvalho, S., & Madeira, N. (2017). Understanding the effect of attachment styles in paranoid ideation: The mediator role of experiential avoidance. *Journal of Contextual Behaviour Science*, 6(1), 42–46.
DOI: [10.1016/j.jcbs.2016.11.007](https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2016.11.007)

زودآبند ویرایش نشده